

Nemzeti Társalkodó

Szombaton, $\frac{6}{11}$ = (Június' 11-dikén)

1831

A' Miveltségről (végezete)

Első tartozásunk Istent, második hazánkat, harmadik szüleinket, negyedik előljáróinkat, ötödik barátainkat, hatodik alattvalóinkat illeti. Mindenik teljesítve lessz a' kegyesség, hűség, szeretet, tisztelet, nyílt-szívűség, egyenesség által. Légyünk vigyázók, szemesek, előre látni azokat, mellyek minket érdeklenek. Törekedjünk előre haladni; tsak a' gyáva marad hátra a' pálja' kezdetén, az erőst semmi el nem rettentí magasztól. Az a' lélek, mellyet a' kötelességre szüntelen noogatni kell, rugódozik az elébe írt törvény ellen, hasonló ahoz a' rab-szolgához, ki jajos panaszok közt hordja lántzait, 's erőszakkal akarja azokat szertetépní.

Segéd eszközei a' miveltségnek: a' komoly tudományok, szép művészségek, a' finom ízlésű Údvarok' szokásainak eltanulása, a' szép nemmelvaló társalkodás, jó példák' követése.

A' komoly tudományok magokra még nem tesznek mivelte, a' tsak általok kiformált tudós a' pallérozott világ' megvetésével akarja bizonyítgatni tudósságát, és sokszor a' társaságra nézve, haszontalan lessz eldurvult kötelességei miatt. Hume midőn az igen-is tsinos ízlésű Párisba megjelent, az újságon kapkodó Frantziáktól szerfeletti enthusiasmmussal fogad-

tatott, a' hidegvérű Anglus Tudós komor 's szótalan maradt, 's más nap' e-géz Páris szájról-szájra adá rólla ezen ídétet: "Ce Mr. Hume n'est, q' une bête!" Ez a' Hume Úr tsupa barom!

A' szép művészségek: poézis, műsika, festés, tántz 'sat. magokra megint nagyon egy oldalu miveltséget adnak. Olylyan a' tsak velek kérkedő, mint a' gazdagon polirozott szú ette fa, melynek csillogása tsak távolról gyönyörködtet, de közelről nézve számtalan üres lyukaival sérti a' szemet. Poétának nem az üres versgyártót, a' keresett szó, pompa, meszterkelt pipere, dagáljos kifejezés' vadászót, lehet nevezni; hanem azt, ki való filozofiai lélekkel bír, 's önn magából, mint a' seljem bogár a' maga seljem szárait, fejtí-ki gondolatjait. A' természetűl adatott legszebb talentom, leg-elevenebb képzelődő erő szalma tűzként hirtelen ellobog, ha a' valós tudományok által nem tápláltatik. A' műsika eleveníti a' kedvet, tsendesíti a' szomorúságot, elűzi a' setét képzelődést, tetekre gyúlaszt, 's néha vétekre tsábít. Az utolsó azonban tsak a' megromlott ízlésű kitsapongó ifjakra nézve igaz; egy valódi szép lélek valamely bájos műsika haltára lehetetlen hogy mennyei érzésekre ne hevüljön. Nállunk úgy tettik egy szét-szort tsak-nem kóborló nemzetet a-

Jándékozott-meg a természet minden mű-
 sikai talentommal. Kívánni lehetne, hogy
 Hazánk' valamely Tudóssa pszichológiai
 okokból magyarázná-meg ezen nemzet'
 musikára való hajlandóságát, 's fedezné-
 fel a' Culturának azon grádussát, mely
 reá leginkább lehetne alkalmaztatható.

Hogy a' jó tonus, finom életmód,
 nyájas udvariság' elterjesztésére mily hasz-
 nos befölljása legyen hazánkban-is a' de-
 rék Udvaroknak, tagadni nem lehet. On-
 nan mint valamely nappól ömlik szerte
 minden fény, minden társalkodási kel-
 lem. Tsak legyen gondos ügyelettel min-
 den ifjú magára, ne-hogy a' húzomos
 udvari élet őt tsapodárrá' salaton má-
 szó hízelkedővé formálja. 'S vajha min-
 den Uraink szemesen vigyáznának, hogy
 Udvarok a' bujaság' 's több társalkodási
 vétkek' asylumává ne váljon; így méltó-
 több jussal érdemelhetnék, hogy a' ha-
 zai miveltség' nagyjainak-is neveztesse-
 nek. Bóldog haza, melynek nagyja-i-
 gyekszenek a' miveltség' hajnalát egére
 deríteni!

Mily erővel hasson az ifjú szív' ki-
 mivelődésére a' haza' szép 's derék leá-
 nyaival való társalkodás, kiktől nem el-
 fajult érzést, hanem a' magasb szép 's
 jó cránt forró részvételt tiszteletet ta-
 nálhat, mutatja a' mindennapi tapasztalás.
 Egy hibától kell itt azonban az if-
 júnak szorgalmatosan örizkedni, t. i. ne-
 hogy nyugtalan természete pillangói tsél-
 tsapsággá fajuljon, 's egyik szeretője'
 öléből a' másikéba repkedni megszokja.

A' példa legjobb tanítómester, az em-
 beri szív' örömost kíván másoknak maj-
 ma lenni, mint a' járt tanuló gyermek;
 a' szívnek ezen eredeti hajlandóságát so-
 ha sem kell elfojtani, ott, hol kielégi-
 tése által erköltseinken jobbjíthatunk.

Ezeket gondolám a' miveltségről em-
 litésre méltóknak; ha itt-ott valamit ei-
 felejték, vágy nem elég éríhetőleg fe-

jezék-ki, botlásaim', fogyatkozásaim' i-
 gazítását, kipótolását örömost fogadom,
 sőt kérem a' hozzá értőktől. Minden tárgy'
 tsak úgy irattathatik-le tökéletesen,
 ha többen-is megvizsgálják; 's a' józan
 kritika mely nem a' személyesértésben ha-
 nem a' tárgy' tisztább felvilágításában
 mutatja-ki hatalmát, hatás eszköze le-
 jénd a' miveltségnek.

Fogarasi János.

Az Erdély' Magyar Fejedelmei
 alatt utazókat óltalmazó Szentegyházas-
 és Kápolnás-Oláhfalu' lakosai, nem Mol-
 dovából hozatott Oláhok, hanem Szé-
 kelyek voltak. Következőleg, a' mostani
 Oláhfalviak-sem Oláhok', hanem Szé-
 kelyek' Maradékai.

Proféssor Szigethi Gyula Mihály Ur-
 nak, ezen Nemzeti Társalkodó 77 lap-
 ján, Udvarhely-szék statistikai leírásában,
 következő szavai állanak; "Van a' ne-
 mes székbén két véghely, egyikik nap-
 keletre Zetelaka, a' másik délre Oláfa-
 lu, --- Ez-neveztetett a' háborus i-
 dőkben, Moldovából a' Fejedelemtől Prae-
 sidiumnak hozatott 's ott megtelepített
 Oláhokról; ezen Oláhfalviaknak Privi-
 legiuma különböző Fejedelmektől Bátho-
 ri 'Sigmondtól, Bethlen Gábortól 'sat.
 különböző időkben adatott, azon szol-
 gálatjokért; melyre hivattattak; hogy
 az utazókat a' sok vadaktól, és tolvaj-
 joktól óltalmaznák, 's mostani lakhel-
 yekre-is, a' tolvajos erdő torkába azért
 helyheztettek."

Ha illő figyelemmel olvastuk e' sza-
 vakat, azokkal ez adatott értésünkre: Az
 Oláhfalvaiaknak valaha más lakhelyek
 volt; nem a' mostani; Mostani lakhelyek-
 re, az Udvarhely-széket Csík-széktől el-
 választó hargita nevezetű tolvajos erdő
 torkába, azon út mellé, mellyen a' ne-
 vezetett két Szék között a' közösülés folj,
 ők más helyről hivattattak; oda nem

magok meggondolásokból telepedtek; hanem más által *helyheztek*; *hivattattak* pedig *Moldovából*, 's a' mi figyelmet legnagyobb mértékben érdemel — Oláhok voltak, és e' moldvai oláhokból lett az egymáshoz közel fekvő Szentegyházas-és Kápolnás-Oláhfalu, 's ezekből az *háborus* időkben *Moldovából*, a' *Fejedelemtől hozatott 's ott meglepített Oláhokról* neveztetett Oláhfalunak. Kitől és mikor *hivattattak 's hozattattak*-ki *Moldovából*, az oláhfalviak? ohajtánók tudni; de e' kérdésre a' Professor úr szavai közt feleletül tsak azt leljük: "*Fejedelemtől*," — "*a' háborus időkben*," 's ezen felelet határozatlanabb értelmű, hogy-sem belőle bizonyost tanulhatnánk ki; mert, a' mit mindenki tud, Erdélynek nem tsak egy fejedelme volt, 's Erdélynek nem tsak egy fejedelme alatt voltak háborus idők; azonban, ha a' fejedelem' nevét, az esztendőt, a' kitől és a' melyben az oláhfalviak "*hivattattak*" a' kitől és a' melyben "*a' mostani lakhelyekre -- helyheztek*" kívánt határozottsággal nem adta tudtunkra Sz. Gy. M. úr, a' tzelt, melyre "*hivattattak*," a' miért mostani lakhelyökre "*helyheztek*," oly' meghatározott értelmű szókkal jelentette-ki, hogy azoknál határozottabb értelműeket nem kívánhatunk, mert azért "*hivattattak*," úgy mond, "*hogy az utazókat a' sok vadaktól és tolvajoktól óltalmaznák 's mostani lakhelyekre-is a' tolvajos erdő torkába azért helyheztek*."

Ezek szerint Professor Szigethi Gyula Mihály úr azt állítja: Szentegyházas-és Kápolnás-Oláhfalunak Erdély' magyar fejedelmei alatt, az Udvarhely-és Csík-szék között lévő úton utazókat óltalmazó lakosai Moldovából hozatott oláhok voltak, 's a' mostani oláhfalviak azon moldvai Oláhoknak ivadékaik.

Ezen állításra a' prof. urat, mint látz-

szik, leginkább az Oláhfalu név vezette. Miként engedheté magát azonban attól vezéreltetni, azon nem lehet nem tsudákozni; mert igaz ugyan, hogy azon név oda mutat: mintha az oláhfalviak ámbár magyarul beszélének, oláhoktól származottak lennének, de nintsenek-é tanútételek, mellyek történetiróktól hasonlíthatatlanul nagyobb figyelmet érdemelnek mint a' puszta Oláhfalu nevezet, 's mellyek az oláhfalviakat Székely származatúaknak mondják?

Az 1790 esztendőben kezdődött ország-gyűlésre Oláhfalu nem hívaték-meg; azt Kolosvár' követje a' taxalisták nevében panaszolva jelenté az öszvegyült statusoknak, 's ezek a' panaszt azon ajánlással küldék a' királyi Kormányzékhez: iratna királyi meghívólevelet Oláhfalunak-is. A' k. Kormányzék az ajánlásra azt válaszolá: mivel' a' régibb országgyűlések' jegyzőkönyveiben annak, hogy Oláhfaluból Követek hívatattak volna, nyoma nem találtatik, 's mivel' valamely helységnek országgyűlésében széklet és szózatolhatást tsak országrendjei 's fejedelem adhatnak; míg az országrendjei e' részben Oláhfalura nézve határozást nem tesznek, a' fejedelem azt meg nem erősíti, nem láthatja által, miként lehessen annak számára királyi meghívólevelet iratni. De a' státusok' gyűlésében azok, kik országgyűléseken 1790 előtt-is voltak, azt erősíték: Oláhfalu Követjei a' régibb országgyűlésekben-is jelen voltak, ha nem találtatnak-is neveik a' jegyzőkönyvekben; a' gyűlés annakokáért megtartá maga között Oláhfalu' Követjeit, kik tsak-ugyan minden meghívás nélkül is megjelentek vala 1)

1) Az Erdélyi három nemes nemzetekből álló tekintetes Rendeknek 1790-dik esztendőben karátson havának 12-dik napjára szabad kir. városba Kolosvárra hirdettetett, és több következett napokon tartatott közönséges gyűléseik-

de hogy többször ellenek kifogás neté-
tethessék, kétség alá hozatott azon régi
jussok, melynél-fogva országgyűlésben
széket ültek 's szózatoltak, újj törvény-
zikkej által-is megerössítetett, szavai e'
zikkejnek ezek: "inter alia loca taxa-
lia, *Comunitatis Privilegiatae Siculicae*
Oláhfalva votum, et sessio in comitiis,
quo eandem antea etiam usam fuisse com-
pertum est restituitur." 2)

Az 1791 évi országgyűlés a' fejedele-
lemmel együtt, valamint sok más, úgy
a' törvényeket, törvénykezést illető tár-
gyak kidolgozására-is Biztosságot neve-
zett-ki: 3) ez a' *Juridica Deputatio*. A'
Biztosság' munkája rég el hagyta a' saj-
tót, 's abban egy helyen e' fontos ész-
revételt lehet olvasni: "Inter communi-
tates siculicas jus distinctae jurisdiction-
is praetendentes, dari observantur ta-
les etiam quae licet *primitus Libertate*
Siculica gavisae fuerint, successive ni-
hilominus servitiorum nefors militarium,
quae tunc temporis nimis frequentia e-
rant, pertaesí, statum civicum, cum
stipulatione certarum praestationum spon-
te amplecti --- maluerunt, prout haec
e literis privilegialibus, et articulis pro
communitatibus Keresztur, *Oláhfalva* et
Zetelaka productis --- sat clare elucent." 4)

Az 1678 esztendő' novemberének 17
napjára, Gyula Fejérvárba hívatott or-
szággyűlésben alkotott törvények 7. zik-
kejében ez áll: "Az oláhfalvi, zetela-
ki privilegiatusok privilegiumokba meg-
tartatnak; mivel' a' két oláhfalviak 's

ben lett végezéseknek, és foglalatosságoknak Jegyző-
könyve. Kolosvárat. MDCCXCI. fol. 26. 27.
127. 192. 193. 194. lap.

2) *Articuli Diaetales Anni M. DCC. XCI. Claudiopoli. MDCCXCIII. fol. Art. XIV.*

3) *Articuli Diaetales Anni M. DCC. XCI. Claudiopoli. MDCCXCIII. fol. Art. LXIV. punct. 5.*

4) Lásd a' *Juridica Deputatio*: munkáját. *Par. Prima, De Foris Judiciarius. fol. Cap. VI. §. 11.*

zetelakiak, *míg Privilegium alá nem ad-
ták magokat; Székely szabadsággal él-
tenek*, annakutánna privilegium alá ad-
ván magokat; elébbi bóldog emlékeze-
tü fejedelmek szép privilegiumot adtak
nekik, melyben hogy megtartassanak,
Nagyságod' kegyelmességéből végez-
tük." 5)

Az elmondottakban ama "*Communi-
tatis — Siculicae oláhfalva*" szavaknak
értelmök ez: az oláhfalvi közönség szé-
kely, azaz: székelyekből álló. Az 1791
évi országgyűlés tagjai tehát azt vallot-
ták: Oláhfalva lakóji székelyek, 's val-
lyon nem találhatunk-e tanukat, kik azt
állították: hogy annak lakosai Erdély' ma-
gyar fejedelmei alatt-is székelyek vól-
tak? A' *Juridica Deputatio*, mint látók,
azt írva: az oláhfalviak "*Primitus Li-
bertate Siculica*" éltek; az 1678 évi
említett országgyűlés pedig ezt: "a' két
oláhfalviak — *míg Privilegium alá nem
adták magokat Székely szabadsággal
éltenek.*" Privilegiumot legelsőbben az o-
láhfalviak Báthori István Fejedelemtől
nyertek, ez közönségesen tudatik, vagy
legalább tudathatik; mert negyvenedik
esztendeje, hogy nyilván a' közönség'
tudtára adatott 6) e' szerént az oláh-
falviak privilegium alá magokat a' XVI
század' utolsó felében adták, mert Bá-
thori István Erdélyben 1571 — 1576 vólt
Vajda vagy Fejedelem. 7) Mind a' Juri-

5) *L. a' Juridica Deputatio' m. Pars Prima De Foris Judiciarius. fol. Cap. VI. §. 4.*

6) Az Erdélyi három nemes nemzetekből ál-
ló tekintetes Rendeknek 1790-dik esztendőben,
karátson havának 12-dik napjára szabad kir. vá-
rosba Kolosvárra hídtetett, és több követke-
zett napokon tartatott közönséges gyűléseikben lett
végezéseknek és foglalatosságoknak Jegyzőköny-
ve. Kolosvárat. MDCCXCI. fol. 587. lap.

7) *Wolffgangi de Bethlen Historia de Rebus Transylvanicis. Edit. secund. Tom. secund. Ci-
lini. 1782. 8. pag. 225. 420. 421.*

dica Deputatio, mind az 1678 évi országgyűlés' szavaiban tehát ezen állítás mutatkozik: Oláhfalú lakóji a' XVI század' utolsó felének előtte foljt időszakban-is székelyek voltak; mert egész város, egész falu "*Libertate Siculica*" — "*Székely szabadsággal*" mindenkorban csak olyan élhetett, melynek lakosai székelyek voltak. Oláhokból álló falu *Székely szabadsággal*" soha sem élt.

Vagynak tehát datumok, mellyek teljes hitelre méltók; datumok, mellyek évek-ólta nyomtatásban állanak, datumok, mellyek Oláhfalú' lakosait székelyektől származottaknak mondják, teltjük-é annakokáért, hogy ne tsudálkozzunk, midőn mindezen datumok' léte mellett-is azok nem Székely származatuaknak, hanem oláh eredetűeknek állítatnak Sz. Gy. úr által? Vagy talán a' tanútételek, mellyeket említék, nem elégségesek az oláhfalviak' székely eredetek' elhitélésére? En részemről úgy vélekedem: mincutánna ama' nagy érdemű férfiaktól állott Juridica Deputatio Oláhfalut "*inter comunitates Siculicas*" említette, 's az oláhfalviakról azt a' jegyzetet tette, hogy azok "*Primitus*" azaz: a' XVI század utolsó része előtti időben "*Libertate Siculica*" éltek, 's mincutánna azon Juridica Deputatio azt is homálytalanul tudunkra adta, hogy az oláhfalviakról tett ama' jegyzetet, Oláhfalúnak elejébe terjesztetett kiváltságos leveleiből (eliteris privilegialibus) 's törvény tikkéjjeiből merítette, oláhfalviaknak Székelyektől származottságokat egyedül a' Juridica Deputatio szavaiból is minden kétségeskedés nélkül el lehet hinni. Azonban, előttem vagynak Oláhfalú' kiváltságos levelei, 's mivel' azok ellene mondhatatlanul azt bizonyítják, hogy az oláhfalviak székely származatuak, azért, azokra nézve, kik talán az eddig felhozottakból, azt még nem hihetnék,

ezen levelekből iktatok ide tanútételeket.

Kiváltságos levelet Oláhfalúnak legelsőbben, mint már említve van, Báthori István adott; annakutánna Báthori Kristóf és 'Sigmond. A' mit e' három Fejedelem adott, azt Báthori Gábor fejedelem 1609 esztendőben július' 21. napján Gyula-fejérvárban ujolag megerősítette; leveléből csak a' tzelra tartozót említtem itt, 's azt a' fejedelem a' következő szavakban mondotta-el: "*Nos Gabriel Dei gratia Princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes. etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: quod cum in generalibus dominorum regnicolarum, in civitate Colosvár, ad vigesimum sextum diem mensis aprilis indictis et celebratis comitiis, universorum dominorum regnicolarum parte et in personis fidelium nostrorum Nobilium, et agilium Primipilorum, peditum Pixidariorum, et Libertinorum Siculorum, universorum videlicet Incolarum et inhabitatorum Possessionum Szentegyházaset Kápolnás-Oláhfalú, in sede siculicali Udvarhely existentium singularem factam intercessionem; tum vero considerantes eos in mediis quasi alpibus collocatos, ac loci fertilitate pressos magna cum difficultate, quotidiano etiam victui prospicere posse; universis tamen viatoribus ac transeuntibus quotidie vigilando, ac latrones arcendo multum prodesse, quamohrem etiam a praedecessoribus nostris, Principibus Transilvaniae exemptos semper ab omni expeditione bellica, imo taxarum et contributionum etiam quarumvis solutione, decimarum, nonarum et capeciarum pensione, servitiorumque quorumvis plebeorum, et civilium exhibitione supportatos fuisse: Eosdem igitur incolas et inhabitatores possessionum Szentegyházaset Kápolnás-*

Oláhfalv, ipsorumque legitimos successores, haeredesque et posteritates utriusque sexus universos, ut vitae suae melius prospicere *in iisque locis formidolosis diligenter vigilare, ac transeuntibus iter securum praehere*, iisdemque possessionibus et majorem commoditatem habere possint, denuo ab omnium censuum, taxarum et contributionum nostrorum tam ordinariorum quam extraordinariorum, subsidiique et lucri camerae nostrae solutione — — — in perpetuum eximendos — duximus. “ 8).

Ezt a' levelet Bethlen Gábor fejedelem kevés változtatással, 's újjabb szabadságok' és mentségek' ajándékozásával itten Kolosvárbán 1614 eszt. május' 8. napján erősítette-meg; kik által, 'és hogyan kéretett a' megerősítés azt következőleg adja tudunkra a' fejedelem: “ Nos Gabriel Bethlen, Dei gratia Princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae Dominus, et Siculorum Comes etc. memoriae comendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: quod agiles Wolfgangus Gothárd de Kápolnás-Oláhfalv, et Laurentius Zeles de Szentegyházás-Oláhfalv, pro parte et in personis *Nobilium, Agilium Primipilorum, peditum Pixidariorum, et Libertinorum, universorum videlicet incolarum et inhabitatorum dictarum Possessionum Szentegyházás- et Kápolnás-Oláhfalv* in sede siculicali Udvarhely existentium, exhibuerunt nobis, et praesentaverunt quasdam literas serenissimi Domini quondam Gabrielis Báthori, alias Principis Transilvaniae, praecessoris nostri in pergamento patenter contactas, sigilloque pendenti, et authentico ejusdem quondam Principis, in inferiori earundem margine, ac manus subscriptione communitas, et corrobora-

tas, super certis quibusdam indultis, libertatibus, immunitatibus, praerogativis, et privilegiis ipsorum conscriptis, in ipsis literis clarius expressis, et denotatis, per annotatum quondam Principem factas, et emanatas tenoris infrascripti. Supplicantes nobis humilime: ut nos easdem literas, omniaque in eisdem contenta, ratas, gratas, et accepta habentes, praesentibus literis nostris privilegialibus, et confirmationalibus verbatenus inseri et inscribi facientes, eisdem incolis, et inhabitatoribus, ipsorumque successoribus universis perpetuo valituras confirmare, confirmatasque observare, et observari facere dignemur. “ 9).

Bethlen Gábor fejedelem' levelét az Oláhfalviak azon esztendőben, melyben az nékiek adatott, Gyulafejevárbán a' káptalan jegyző könyvébe béiraták, onnan magoknak hiteles másolatban kiadták, 's 1631 eszt. e' káptalani másolatban terjeszték.

I. Rákoczi György fejedelem elejébe megerősítésért könyörögve. Rákoczi meg is erősíté a' mondott év' júniusa 5 napján, 's megerősítő levelének első felében így beszéll:

Nos Georgius Rákoczi, Dei gratia Princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae Dominus, et Siculorum Comes. etc.

Memoriae commendamus ten. praesent. significantes, quibus expedit universis: quod nobiles Andreas Pál, et Wolfgangus Gothár de Szentegyházás-Oláhfalv, ac strenuus Gregorius Elekes de kápolnás-Oláhfalv, pro parte et in personis *Nobilium, Agilium Primipilorum, Peditum Pixidariorum, et Libertinorum siculorum, universorum videlicet Incolarum et inhabitatorum dictarum Possessionum Szentegyházás- et Kápolnás-Oláfalu* in sede siculicali Udvarhely ex-

istentium, exhibuerunt nobis et praesentaverunt, quasdam literas Requisitionum literarum, et literalium instrumentorum, in sacristia sive censervatorio capituli ecclesiae Albensis Transilvaniae repositarum et locatorum, ac quarumlibet judiciariarum de liberationum, legitimumque mandatorum nostrorum executorum, in simplici papyro patenter confectas, et emanatas sigilloque eorum capitulari in cera alba ab extra in dorso earum communitas, et roboratas, super certis quibusdam indulgis, libertatibus, immunitatibus, et praerogativis ipsorum conscriptis, in ipsis literis clarius expressis, et denotatis per serenissimum quondam Gabrielem, Dei gratia sacri Romani imperii, et Transilvaniae Principem, partium regni Hungariae Dominum, et sicularum Comitem ac Oppulidae, Ratiboriaeque Ducem etc. piae memoriae praedecessorem videlicet nostrum factas et celebratas tenoris infrascripti. Supplicantes nobis humilime: ut nos eadem literas, omniaque et singula in eisdem contenta, ratas, gratas et accepta habentes praesentibus literis privilegialibus et confirmationibus verbotenus inseri, et inseribi facientes, eisdem incolis et inhabitatoribus, dictarum possessionum Szentegyházás, et Kápolnás-Oláhfalu, ipsorumque successoribus utriusque sexus universis perpetuo valituras confirmare, confirmatasque observare, et observari facere dignemur.“ 10)

Az eddig említett fejedelmi leveleket 1700, május 15 napján a' királyi Tábla Gyulafejérvárban transumalta, 's e' transumptumban azokat 1701 februarius' 1 napján Bécsben I Leopold tsászár is megerősítette; e' meg. erősítő levélben a' Tsászár' ide illő szavai ezek: "Nos Leopoldus, Dei gratia electus Romanorum Imperator semper augustus, ac Germa-

10) Kéziratból.

niae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croaetiae, Slavoniae, Ramae, Serviae, Galiciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. Rex, Archidux Austriae Dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Lucemburgi, ac superioris et inferioris Silesiae, Würtembergae et Teckae, Princeps Sveviae, Marchio sacri Romani imperii, Burgoviae, Moraviae, superioris et inferioris Lusatae, Comes Habsburgi, Tyrolis, Feretis, Kyburgi, et Goriciae, Landgravius Alsatiae, Dominus Marchiae Sclavonicae, Portus Naonis, et Salinarum. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: quod nobiles, agiles Primipili, Michael Beke, Judex, Andreas Daniel juratus Assessor, Stephanus Simo, Valentinus Szeles, Martinus György, et Lauréntius János, cives possessionis Kápolnás-Oláhfalu, et Georgius Péter, ac Joannes Gergély Jurassores, nec non Georgius András, et Petrus Balás, inhabitatores alterius possessionis Szentegyházás-oláhfalu, pro parte et in personis tam suorum, quam etiam *Nobilium, Agilium Primipilorum, Peditum Pixidariorum, ac Libertinorum sicularum, univrsorum videlicet incolarum et inhabitatorum dictarum possessionum Szentegyházás, et Kápolnás-oláhfalu*, in sede siculari Udvarhely existentium exhibuerunt nobis, et praesentarunt certas quasdam literas Tabulae nostrae judiciariae in Transilvania transumptionales in simplici papyro patenter confectas, et emanatas, sigilloque nostro judiciario, et authentico ab infra, et inferiore earundem margine super cera rubra impressiva communitas, moreque solito perfidelem nostrum egregium Franciscum Henter, antelatae Tabulae nostrae judiciariae Protonotarium subscriptas, antelatisque exponentibus pro juri-

um suorum tuitione extradatas, continentibus in se certas quasdam literas, illustrium quondam Principum Georgii Rakoczi, et Gabrielis Bethlen donationales, confirmationales, et exemptionales, super certis quibusdam indultis, libertatibus, immunitatibus, et praerogativis, in ipsis literis clarius expressis, et denotatis per eosdem Principes Transilvaniae specialiter concessis, ac inferius in seriebus suis limpidius illustrandis. Supplices majestati nostrae debita cum instantia humilime: quatenus eisdem literas, omniaque et singula in iisdem contenta, ratas, gratas et acceptas habentes, praesentibus literis nostris privilegialibus et confirmationalibus inseri et inscribi facientes, eisdem incolis, et inhabitatoribus praedictarum possessionum Szentegyházas- et Kápolnás-Olahfalu, ipsorumque successoribus utriusque sexus universis perpetuo valituras confirmare, confirmatasque observare, ac per universos et singulos observari facere dignemur. " 11)

(végezte következik).

A' Sas' II-dik kötet' 145-dik lapjára egy lap.

A' majom.

Sas szárnyat szerez a' Bagoly így lesz verese belőle:

Hajdoni Versszerzők majmát halljuk rekedezve.

Verselgetni! de verseiben "nincs semmi ható szer,

Dőfni akar, 's sziszeg erre, majomkánk furesa recensens.

Tuskó barátomhoz

Egy két szó nyomoson tanít úgy-é? 's csak mimikát-is

A' nem-t, és az igen-t; jól béfejezik tudománnyal,

Jó mert alkalmas nem rossz, 's nincs benne hamisság,
Tuskó! írd epigrammákat csak az éle legyen jó.

A' jövődöbéli recensens

Plágiumos pórókött kottyansz! nincsen fija, vagy van?

Van fija nincs felesége nem-is volt, ez minek úgy-é?

Nemzetségeket esmértetni utál, igaz ez hiba nincs rend-

'S régieket kerül el, mert rég makagott, 's rebeg! esdik!

Egy vagy több majom, az bár döfve nevetve, recensens,

Pontyi! nevét ne kívánd ha sasunk szárnyába akadna.

A' csiga és a' sas

Nagy sziszegés szelel- a' csiga hoszonkodva kinyújtja

Nyálosodott kettős szárvat, csóválja fejét-is.

Sok verebek csak az ágak alatt repdesve remegnek;

Kérkedik a' csiga héjjával "sas Uramra se nézve"

A' sas-is erre le csap, körmébe akasztja csigáját,

'S fönt röpül, így le-eresztve a' szirtenn törte ezerre.

Plagium

Felfogadá gavaléri parolájára Fityinkopf Hőrcsögi urfieskánk; 's dőlfeben mor-

mol az úttzán:

Meg tanítom, 's eb ugatta szelindeke köljket,

Plágiumot gyakorolt!!! nincs pardona tönkre kivelle,

Ez Proteusz, konkoly neve, csalfá varáslata híres, —

Vessz konkoli mint sem vesszen gavaléri parola. —